

REVONTULI-OPISTO

Turvallinen ja hyvä opiskelu- ja työpaikka meille kaikille!

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma v. 2026–2027

Sisällys

1.	JOHDANTO	3
1.1	Suunnitelmasta vastaavat tahot	3
1.2	Kansalaisopistoja koskevaa keskeistä laki-, säädös- ja sopimusviitekehystä	4
2.	REVONTULI-OPISTON TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSTYÖ.....	5
2.1	Strategia ja arvot.....	5
2.2	Nykytilan kartoitus	5
2.3	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tavoitteet yleisellä tasolla	10
3.	TASA-ARVOINEN JA YHDENVERTAINEN REVONTULI-OPISTO	10
3.1	Opiskelu Revontuli-Opistossa	10
3.2	Ohjaus Revontuli-Opistossa	10
3.3	Opiskeluhyvinvointi.....	11
3.4	Moninaisuus voimavarana.....	12
3.5	Miten moninaisuutta edistetään?	12
3.6	Esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen	13
4.	TOIMINTAMALLI KOHDATTAESSA SYRJINTÄÄ TAI EPÄASIAALLISTA KOHTELUA	15
4.1	Ristiriitatilanteiden kohtaaminen opistoissa	15
4.2	Revontuli-Opiston toimintamalli ristiriitatilanteiden selvittämiseen.....	15
5.	TASA-ARVOINEN JA YHDENVERTAINEN REVONTULI-OPISTO	17
5.1	Lapin kansalaisopistojen yhteiset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tavoitteet 2026–2027	17
5.2	Revontuli-opiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tavoitteet kaudelle 2025–2027.....	17
6.	TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSTYÖN JATKUVUUS.....	18
7.	REVONTULI-OPISTON OHJEISTUKSET	19

1. JOHDANTO

Suomessa **tasa-arvolla** tarkoitetaan erityisesti **sukupuolten välistä tasa-arvoa** ja tasa-arvolaki edellyttää muun muassa, että miehille ja naisille järjestetään samanlaiset mahdollisuudet opiskella.

Yhdenvertaisuus puolestaan tarkoittaa, että **kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta esimerkiksi heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, ihonväristään, kielestään, uskonnostaan, vammaisuudestaan tai seksuaalisesta suuntautumisestaan**. Yhdenvertaisuus on perusoikeus, joka on kirjattu Suomen perustuslakiin.

Revontuli-Opiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoituksena on ohjata opiston työtä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä saada aikaan konkreettisia muutoksia opiston toiminnassa.

1.1 Suunnitelmasta vastaavat tahot

Tämän suunnitelman laadinnassa onkin ollut mukana henkilökunnan ja opiskelijoiden edustus. Yksistään oppilaitoksen ylläpitäjän tai johdon laatima tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ei ole tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakien mukainen.

Tämä tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma on tehty Opetushallituksen rahoittaman **Yhdessä! Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustus 2023 -hankkeen** aikana. Hankkeessa oli mukana 11 Lapin kansalaisopistoa (Inarin, Kemijärven, Kolarin, Muonion, Posion, Ranuan, Rovaniemen, Sallan ja Tornion kansalaisopistot sekä Meän Opisto ja Revontuli-Opisto). Hanketta koordinoi Tornion kansalaisopisto.

Syksyllä 2024 Tornion, Kemijärven ja Rovaniemen kansalaisopistot sekä Revontuli-Opisto valmistelivat tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman yhteisen ja yleisen osan. Vuonna 2025 jokaisessa hankeopistossa kirjattiin opistokohtaiset ja konkreettiset suunnitelmat tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden mahdollistamiseksi (tavoitteet) ja toteutumiseksi (toiminta).

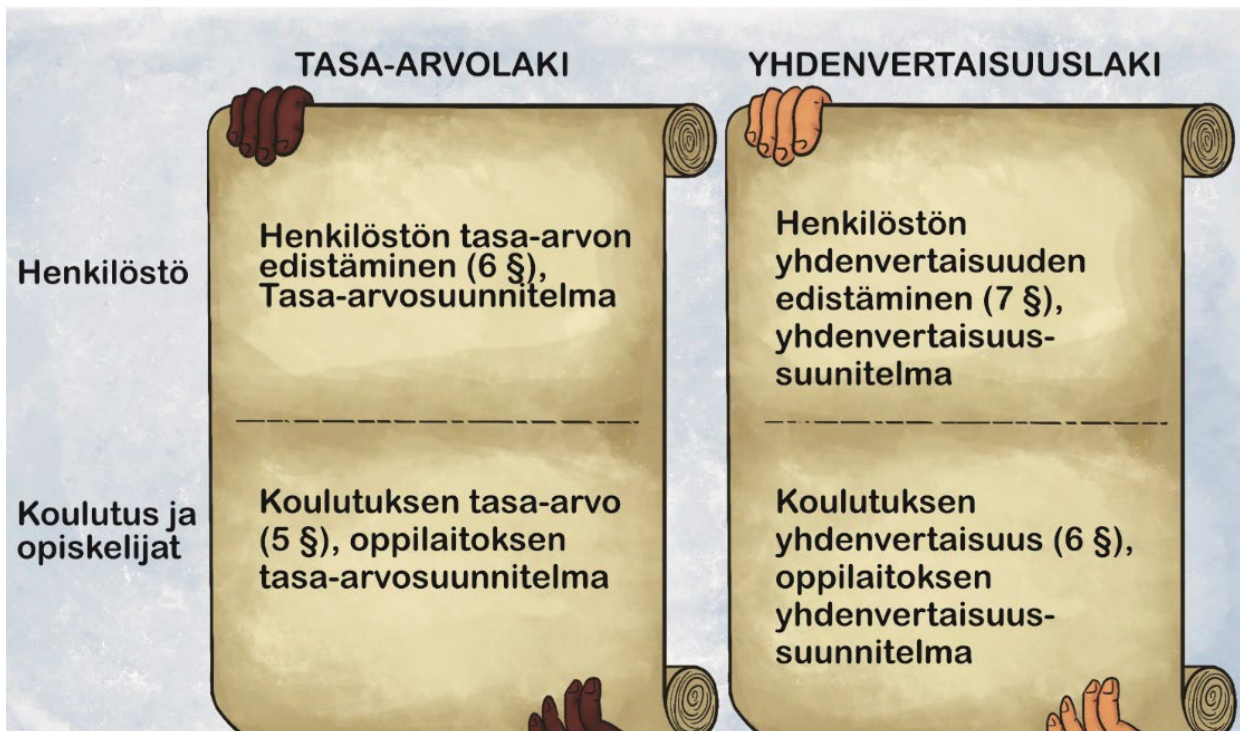
Hankkeen aikana saatiin kokonaiskuva kunkin opiston nykytilasta ja huomattiin, että opistoissa elettiin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kanssa hyvin pitkälti samojen haasteiden parissa. Myös opistokohtaisia eroja löytyi (mm. toimintatavat ristiriitaisissa, maantieteelliset erot). Yhteistyön avulla kehitettiin käytäntöjä ja saatiin vinkkejä eri opistojen hyvin toimivista käytännöistä. Tietojen ja kokemusten vaihtaminen olikin tärkeä osa toimivaa yhteistyötä hankkeen aikana.

Jokaisessa opistossa toteutettiin opiskelijoille ja opiston henkilökunnalle suunnattu kysely. Lisäksi tätä suunnitelmaa on ollut mukana laatimassa ja arvioimassa opiston henkilökunta ja opiskelijat.

Yhdessä!-hankkeessa mukana olevat opistot ovat sitoutuneet pitämään suunnitelmat ajan tasalla seuraamalla tuloksia ja päivittämällä suunnitelmia säännöllisesti vuosittain. Seuranta ja päivittämistä tehdään jatkossakin yhteistyössä Lapin kansalaisopistojen välillä sekä kunkin opiston henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa yhteistyössä.

1.2 Kansalaisopistoja koskevaa keskeistä laki-, säädös- ja sopimusviitekehystä

- Suomen perustuslaki 11.6.1999/ 731
- Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986
- Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014
- Laki vapaasta sivistystyöstä 632/1998
- Asetus vapaasta sivistystyöstä 6.11.1998/805
- Laki taiteen perusopetuksesta 21.8.1998/633
- Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 14.12.1998/986
- Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 306/2019
- Laki valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta 21.8.1998/634
- Hallintolaki 6.6.2003/434
- Tietosuojalaki 1050/2018
- Laki yksityisyyden suojasta työelämässä 13.8.2004/759
- Yksityisen opetusalan työehtosopimus (Sivistysala ry)
- Kunta-alan opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus OVTES (KT)

2. REVONTULI-OPISTON TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSTYÖ

2.1 Strategia ja arvot

Revontuli-Opiston toiminta perustuu elinikäisen oppimisen periaatteeseen. Opisto tarjoaa yleissivistävää koulutusta, ammattitaitoa kehittäviä kursseja, maksupalvelukoulutusta ja se tukee koulutustarjonnallaan kaikenikäisten hyvinvointia. Opiston toiminnan tavoitteena on kannustaa kuntalaisia aktiiviseen itsensä kehittämiseen ja lisätä kuntalaisten osallisuutta.

Opisto edistää omalla toiminnallaan ja yhteistyöllä paikkakuntiansa kehittymistä sekä asukkaiden hyvinvointia, viihtyvyyttä ja yhteisöllisyyttä.

Revontuli-Opiston keskeiset arvot ovat

- **sivistyksellinen tasa-arvo**
- **asiakaslähtöisyys**
- **joustavuus ja uudistuvuus**
- **osallisuus ja yhteisöllisyys**
- **kansainvälisyys**
- **kestävä elämäntapa**

2.2 Nykytilan kartoitus

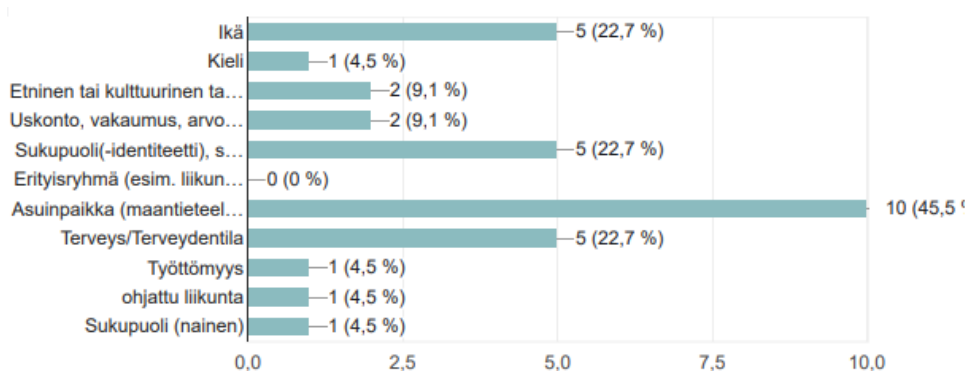
Revontuli-Opistossa järjestettiin Yhdessä!-hankkeen puitteissa kolme kyselyä: opiston aikuisille opiskelijoille (+ 18 v), opiston alaikäisille oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiston henkilökunnalle. Kyselyissä kartoitettiin vastaajien käsityksiä siitä, kuinka tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat opistossa. Samalla saatiin aiheeseen liittyviä kehittämistarpeita ja -ideoita.

Alaikäisille ja heidän huoltajilleen suunnattuun kyselyyn saatiin 6 vastausta, täysi-ikäisten opiskelijoiden kyselyyn 137 vastausta ja opiston henkilökunnalle suunnattuun kyselyyn 43 vastausta.

Kokemus syrjinnälle alttiiseen ryhmään kuulumisesta

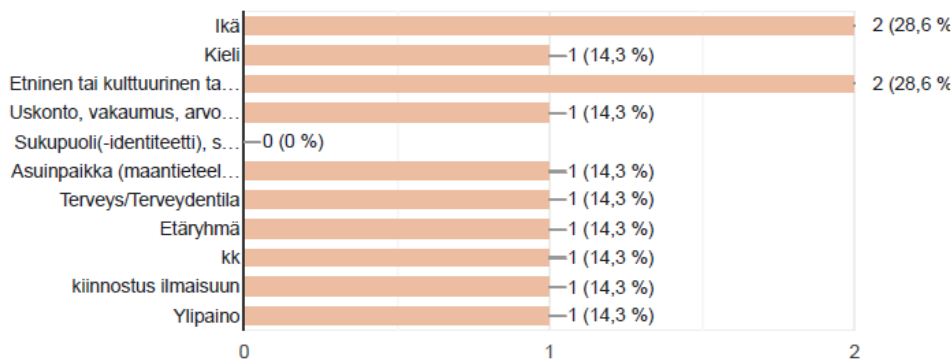
Aikuisilta opiskelijoilta ja henkilökunnan edustajilta kysyttiin, kokevatko he kuuluvansa ryhmään, joka on erityisen altis syrjinnälle. Opiskelijoista 13,9 % vastasi kuuluvansa tällaiseen ryhmään ja henkilökunnan edustajista 9,3 %.

Opiskelijoiden vastauksissa tärkein syy oli asuinpaikka (n=10), seuraavaksi tärkeimmät syyt olivat ikä, sukupuoli-identiteetti ja sukupuolinen suuntautuminen sekä terveydentila. Muita syitä olivat mm. kieli, etninen ja kulttuurinen tausta, uskonto, vakaumus ja arvomaailma sekä työttömyys.

Kuvio 1. Mihin syrjinnälle alttiiseen ryhmään koet kuuluvasi. Aikuisien opiskelijoiden vastaukset (n=22).

Henkilökunnan vastauksissa syiksi tai tilanteiksi, joissa koetaan syrjintää, olivat ikä tai etninen ja kulttuurinen tausta (n=2). Muita yksittäisiä syitä olivat mm. kieli, uskonto, vakaumus ja arvomaailma, asuinpaikka, terveys ja etäryhmän opettaminen.

Kuvio 2. Mihin syrjinnälle alttiiseen ryhmään koet kuuluvasi. Opiston henkilökunnan vastaukset (n=7).

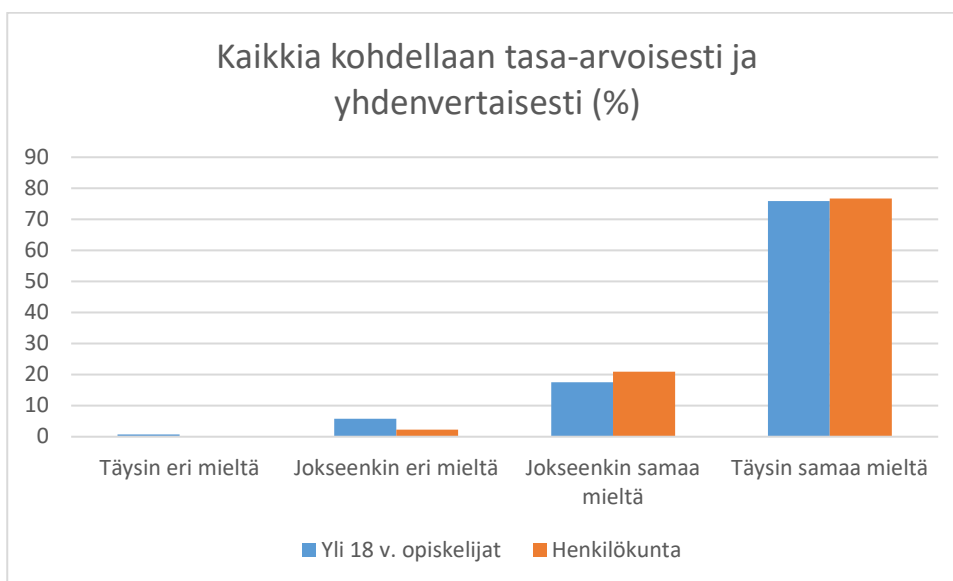
Opiston ilmapiiri ja kokemus yhdenvertaisuuden toteutumisesta

Opiston ilmapiiri koetaan hyväksi ja innostavaksi. Henkilökunnasta ja aikuisista opiskelijoista yhtä lukuun ottamatta vastaajat olivat täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että kaikki ovat tervetulleita opistoon. Opiston ilmapiiri koetaan myös innostavaksi: aikuisista opiskelijoista tätä mieltä oli 95,6 % ja henkilökunnasta 97,7 %.

Alle 18-vuotiaita kysyttiin mm. sitä, onko opiston tunneilla kivaa, ovatko opiston tilat mukavat ja uskaltaako oppilas kertoa oman mielipiteensä opiston tunneilla muille oppilaille ja opettajalle.

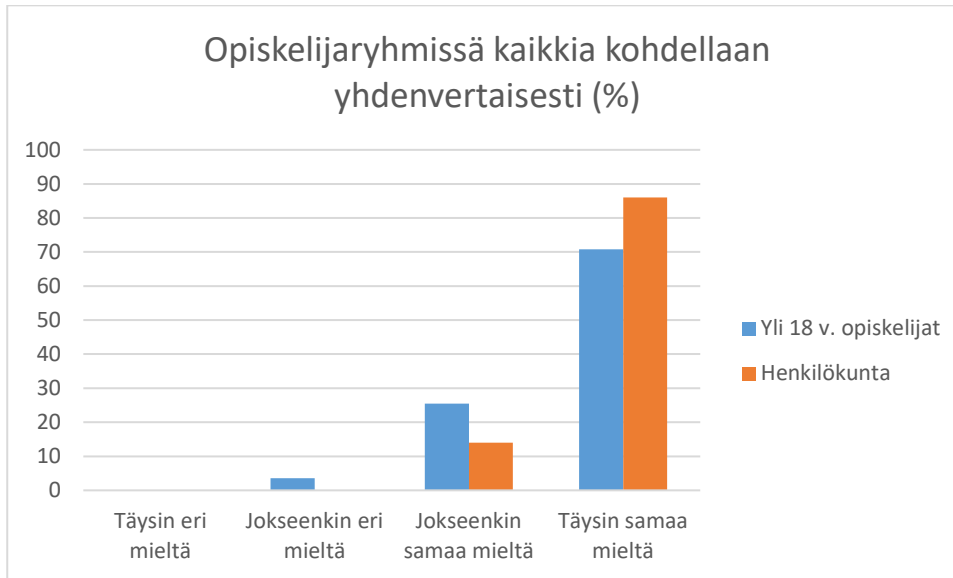
Vaikka vastaajia alle 18-vuotiaiden kyselyssä oli vain 6 oppilasta, näinkin pienessä otannassa nousi esiin se, että oman mielipiteen kertominen tunnilla voi olla vaikeaa. Lisäksi kyselyssä tuli ilmi, että tiettyjä yksittäisiä tiloja ei koettu oppilaille sopiviksi ja turvallisiksi. Nämä puutteet on nyt korjattu.

Aikuisista opiskelijoista 93,4 % oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että opistossa kaikkia kohdellaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti. Henkilökunnalla vastaava prosentti 97,6 %.

Kuvio 3. Kaikkia kohdellaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti –väittämä (n=180)

Kysymystä yhdenvertaisuudesta tarkennettiin vielä opetuksen, opiskelijaryhmien toimintaan, opiston johdon ja lähiesimiesten toimintaan sekä asiakaspalveluun liittyen. Vastausten perusteella voidaan arvioida, että henkilökunta kokee opetuksen ja opiskelijaryhmien toiminnan yhdenvertaisemmaksi kuin opiskelijat.

Kuvio 4. Opiskelijaryhmissä kaikkia kohdellaan yhdenvertaisesti –väittämä (n=180)

Opetuksessa kaikki otetaan huomioon yhdenvertaisesti –väittämään täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli 88 % aikuisista opiskelijoista.

Myös opiston asiakaspalvelun yhdenvertaisuudesta opiskelijoilla ja opiston henkilökunnalla oli erilaiset näkemykset. *Opiston asiakaspalvelussa kaikki otetaan huomioon yhdenvertaisesti –väittämään täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli opiskelijoista 92 % ja henkilökunnasta 100 %.*

Opiston johto ja lähiesihenkilöt kohtelevat koko henkilökuntaa tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti –väittämään täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli henkilökunnasta 93 %.

Opiskelijoiden avoimissa vastauksissa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi toivottiin mm.

- tilojen esteettömyyden kehittämistä
- sivukyliin enemmän kurssitarjontaa
- viestinnän kehittämistä
- turvallisemman tilan periaatteiden käyttöönottoa
- osaamista kohdata opiskelijoita, joilla on erilaisia oppimisen haasteita.
- herkempää puuttumista niin oppilaiden kuin opettajien taholta epäasialliseen kielenkäyttöön opetuksen aikana.

Henkilökunnan avoimissa vastauksissa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi nostettiin esiin mm.

- esteettömyyden toteutuminen
- opetustilojen sisäilmaongelmat
- viestinnän kehittäminen
- enemmän yhteisiä tilaisuuksia, joiden kautta voidaan vahvistaa opiston yhteisöllisyyttä.

Syrjintä, häirintä ja epäasiallinen käytös sekä niihin puuttuminen

Kyselyissä kartoitettiin, onko vastaaja kohdannut itse tai havainnut toiseen henkilöön kohdistuvaa syrjintää, häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua opistossa. Samalla selvitettiin sitä, onko tiedossa, miten toimia näissä tilanteissa ja miten tilanne opiston taholta hoidettiin.

Alle 18-vuotiaista oppilaista 2 oli kohdannut kiusaamista toisten oppilaiden taholta. Vaikka alle 18-vuotiaiden vastaajien määrä oli pieni eli 6 oppilasta, on kuitenkin huomattavaa, että näinkin pienessä vastaajamäärässä tuli ilmi kiusaamista. Kiusaamiselle tulee olla opistossa nollatoleranssi. Näissä molemmissa kiusaamistapauksessa oppilaan huoltaja oli ollut yhteydessä opiston henkilökuntaan.

Aikuisista opiskelijoista 5,8 % oli kokenut itse tai havainnut toiseen henkilöön kohdistunutta syrjintää, häirintää tai eriarvoista kohtelua. Henkilökunnan vastaava tulos oli 9,4 %.

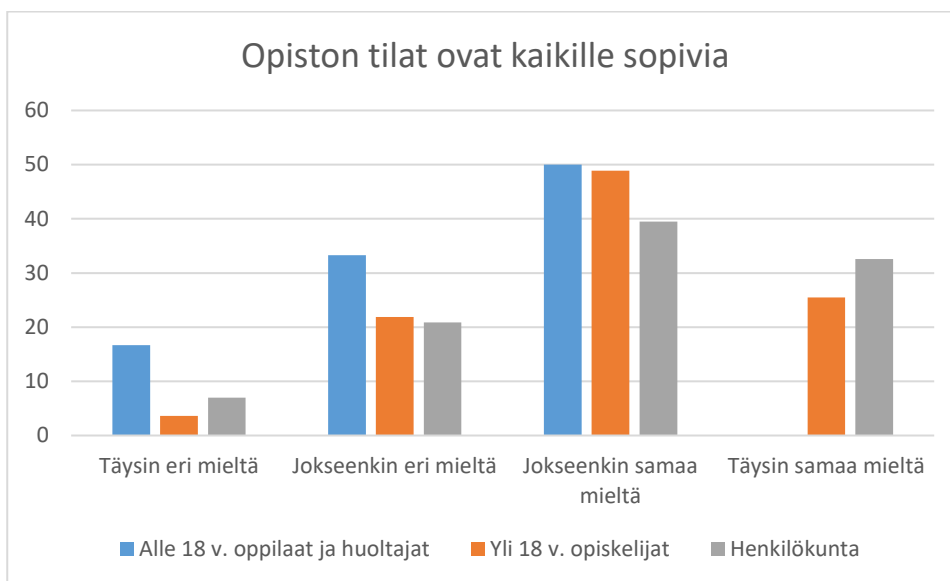
Opiskelijoiden vastauksissa tilanne tai seikka, joka syrjinnän aiheutti, oli asuinpaikka, terveydentila tai vamma, mielipiteet, erimielisyys, tilajärjestelyt tai se, että opistosta ei vastata yhteydenottoihin. Henkilökunnan vastauksissa nousivat näissä tilanteissa esiin mm. ikä, sukupuoli ja koulutustausta.

Aikuisilta opiskelijoilta ja henkilökunnalta kysyttiin, tietävätkö he, miten toimia tilanteissa, joissa kohtaa opistossa syrjintää, häirintää, kiusaamista tai eriarvoista kohtelua. Opiskelijoista 24,8 % ja henkilökunnasta 11,6 % kertoi, ettei tiedä miten toimia.

Tapauksia, joissa näissä tilanteissa oli otettu yhteyttä opistoon, oli kyselyssä 9. Kolmessa tapauksessa tilanne on ratkaistu yhteydenottajan mielestä toimivalla tavalla, kuudessa tapauksessa tilanne oli jäänyt avoimeksi. Lisäksi yhdessä henkilökunnan vastauksessa toivottiin, että tilanteeseen olisi puututtu nopeammin ja tilanteen jälkihoito olisi ollut systemaattisista.

Esteettömyys ja saavutettavuus – tilaa ja viestintää kaikille

Tässä kartoituksessa esteettömyydellä tarkoitetaan fyysistä saavutettavuutta, sitä, että kaikkien on mahdollista osallistua opiston opetukseen, saapua tiloihin ja toimia siellä esteettä. Saavutettavuus taas liittyy aineettomaan ympäristöön, kuten viestintään, tietoon ja niihin liittyviin palveluihin (mm. verkkosivut ja muut digitaaliset palvelut) sekä yleensä asenteisiin ja ilmapiiriin.

Kuvio 5. Opiston tilat ovat kaikille sopivia –väittäjä (n=186)

Revontuli-Opiston kurssuja järjestetään monissa eri tiloissa eikä niissä kaikissa voida taata esteettömyyttä. Tämä näkyy myös kyselyiden vastauksissa, jossa esteettömyys ja siihen liittyvät ongelmat nousivat esiin. Kaikista vastaajista 21,5 % oli sitä mieltä, että opiston tilat eivät sovi kaikille.

Avoimissa vastauksissa toivottiin tilojen kartoittamista esteettömyyden kannalta, mutta samalla myös tunnistettiin siihen liittyvät haasteet.

Saavutettavuutta kartoitettiin mm. viestintään ja asiakaspalveluun liittyvillä kysymyksillä.

Opiston viestinnässä nähtiin kehitettävää. Opiston viestintää piti selkeänä 91,3 % opiskelijoista ja 90,7 henkilökunnasta. 20,9 % opettajista oli sitä mieltä, että opiston viestintä ei tavoita kaikkia kohderyhmiä, opiskelijoilla vastaava luku oli 14,4 %.

Viestintään liittyvissä avoimissa vastauksissa henkilökunta nousi esiin tiedotuksen kehittämisen ei-suomenkieliselle väestölle sekä opiskelijoille, joilla on luki- tai oppimishäiriöitä. Toivottiin mm. selkokielen käyttöä viestinnässä sekä opiston käytäntöjen ja toiminnan selkeää esittelyä yleisölle eri kanavissa.

Myös opiskelijoiden avoimissa vastauksissa toivottiin mm. lisää persoonallisempaa näkyvyyttä eri viestintäkanavissa, yhteistyötä eri tahojen kanssa, puheluihin ja soittopyyntöihin vastaamista sekä esteettömien tilojen merkitsemistä kurssitietojen yhteyteen.

Yhteenvetoa ja kehittämistarpeita

Kyselyn tulosten perusteella voidaan todeta, että opisto koetaan lähtökohtaisesti paikaksi, johon kaikki ovat tervetulleita. Vastaajilla on kuitenkin selkeä käsitys siitä, että esim. opiston kurssitilat eivät ole esteettömiä ja kaikille sopivia.

Kyselyssä tuli myös esiin se, että noin joka kymmenellä opiston opiskelijalla on kokemuksia eriarvoisesta kohtelusta opiston opetuksessa, opiskelijaryhmissä ja/tai asiakaspalvelussa.

Vastauksissa nousi myös selvästi esiin se, että kyliin toivotaan lisää opetusta. Opetuksen vähäinen määrä kylissä koetaan epätasa-arvoisena. Verkko-opetus nähdään yhtenä mahdollisuutena taata yhdenvertainen mahdollisuus opiskella asuinpaikasta riippumatta.

Tilanteisiin, jotka kohdataan syrjintää, häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua, tulee opistossa laatia ja ottaa käyttöön selkeä toimintamalli, jonka mukaan toimitaan.

Kyselyssä nousivat esiin seuraavat keskeiset kehittämisaalueet

- **esteettömät tilat, niiden kartoitus ja kehittäminen**
- **viestinnän saavutettavuuden kehittäminen kaikille kohderyhmille sopivaksi**
- **epäasialliseen käytökseen liittyvän palaute- ja toimintamallin selkeyttäminen (prosessi, palvelulupaus, tiedottaminen), erityishuomio kiusaamiseen lasten ja nuorten ryhmissä**
- **yhdenvertaisuuden kehittäminen opetuksessa ja asiakaspalvelussa (mm. oppimisen haasteiden parempi huomioiminen)**
- **kylien kurssitarjonnan kehittäminen (lähikurssit, etäopetus)**

2.3 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tavoitteet yleisellä tasolla

Velvoite suunnitelmalliseen oppilaitoskohtaiseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön koskee kaikkea lakiin perustuvaa opetusta ja koulutusta. Velvoite koskee myös vapaan sivistystyön oppilaitoksia.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö ja sen kehittäminen ovat oleellinen osa jokapäiväistä toimintaa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman ja -työn tavoitteena on

- **turvata oppilaitoksen monimuotoisuus, yhdenvertaisuus, tasa-arvo**
- **ehkäistä syrjintää**
- **esitellä ne prosessit, joiden avulla mahdollisiin epäkohtiin voidaan puuttua.**

Tämän Revontuli-Opiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on todentaa kauden 2026–2027 kehittämistavoitteet sekä tunnistetut toimenpiteet, joiden avulla kehitytään tavoiteltuun suuntaan ja turvataan vaikuttavuus tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyössä.

Suunnitelma koskee kaikkia, niin opiskelijoita kuin henkilökuntaa. Suunnitelma on laadittu yhteistyössä opiskelijoiden ja henkilöstön kanssa tukemaan ja edistämään tavoitteita tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseksi opiskelu- ja työyhteisössä.

3. TASA-ARVOINEN JA YHDENVERTAINEN REVONTULI-OPISTO

3.1 Opiskelu Revontuli-Opistossa

Revontuli-Opiston opiskelijat ovat monimuotoinen ryhmä, joka kattaa kaikenikäiset lapsista ikäihmisiin. Vaikka suurin osa opiskelijoista on aikuisia, erityisesti keski-ikäisiä ja eläkeikäisiä, myös nuoremmille on tarjolla laaja kattaus eri kursseja.

Opiskelijoiden koulutustaustat ja elämäntilanteet vaihtelevat. Kursseille osallistuu niin korkeasti koulutettuja kuin vain perusasteen käyneitä opiskelijoita. Kursseille osallistuvat niin eläkkeellä olevat, työssäkäyvät, työttömät kuin kotiäidit ja -isät. Lisäksi kursseille osallistuu yhä enemmän ulkomaalaistaustaisia ei-suomenkielisiä opiskelijoita, jotka haluavat oppia niin suomen kieltä kuin paikallista kulttuuriakin.

Revontuli-Opiston opiskelijat ovat pääasiassa opistoalueen kuntien asukkaita, mutta etäopetuksen kasvun myötä kursseille osallistuu yhä enemmän myös muualta tulevia opiskelijoita.

Kurssilaisten opiskelumotivaatio on hyvä, koska he valitsevat itse kurssinsa oman kiinnostuksen mukaan. Vapaan sivistystyön lähtökohtahan on vapaaehtoisuus ja opiskelijan omaehtoinen opiskelu. Motivaatiota lisää myös se, että opiskelijoiden kurssitoiveet voidaan ottaa huomioon nopeallakin aikataululla. Myös mahdollisuus saada kurssilta opintopisteitä voi lisätä tulevaisuudessa opiskelijoiden motivaatiota.

3.2 Ohjaus Revontuli-Opistossa

Revontuli-Opiston yleisestä opintoneuvonnasta vastaa opiston henkilökunta. Neuvonta voi liittyä opetuksen sisältöön, toteuttamiseen, osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen (mm. opintopistekurssit), opiskelijoiden tavoitteisiin ja toimintakykyyn (esim. erityisryhmät). Tämän neuvonnan tulee olla tasa-arvoista ja yhdenvertaista.

Kansalaisopistossa ohjaus voidaan jakaa karkeasti yksilö- ja ryhmäohjaukseen. Suurin osa ohjauksesta tapahtuu ryhmissä, mutta yksilöohjausta toteutetaan myös ryhmäopetuksen aikana.

Yksilöohjaus on henkilökohtaista ohjausta, jossa opiskelija saa opetushenkilöstöltä tukea omiin tarpeisiinsa ja tavoitteisiinsa liittyen. Opettajat jakavat tietoa tarvittaessa myös kurssivalintoihin, yksilöllisten opintopolkujen valintaan ja osaamisperusteisuuden huomioon ottamiseen.

Ryhmäohjauksella tuetaan opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja sosiaalista hyvinvointia, mikä mahdollistaa myös vertaistuen toteutumista. Ryhmäohjausta annetaan opiskelijoille kaikissa tärkeissä asioissa mm. kurssisisällöistä, aikatauluista ja arviointimahdollisuuksista.

Revontuli-Opistossa on otettu käyttöön opiston isäntäkunnan Kittilän Turvallisemman tilan periaatteet. Opettajilla on kurssin alussa velvollisuus kertoa näistä periaatteista ja sitouttaa opiskelijat niihin. Lisäksi esim. kädentaitojen kursseilla perehdytään työkalujen ja välineiden tunnistamiseen sekä työturvallisuuteen liittyviin asioihin.

3.3 Opiskeluhyvinvointi

Opiskeluhyvinvointi on opiskelijan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin kokonaisuus. Opettajalla on tärkeä tehtävä tukea jokaisen opiskelijan opiskeluhyvinvointia. Tämä tapahtuu asettamalla realistiset tavoitteet kurssin sisällöksi.

Opiskelutaitojen kehittäminen

Hyvinvointia edistää ajanhallinnan ja opiskelutaitojen tukeminen monipuolisesti ja yhdenvertaisesti. Opiskelijaa ohjataan asettamaan realistiset tavoitteet itselleen. Opiskelutaitojen merkityksen huomioon ottaminen yhdenvertaisesti ohjaa opiskelijaa parempaan oppimiskokemukseen sekä ryhmässä että yksilönä. Ajankäytön hallinta ja priorisointi tukee opiskelijan hyvinvointia ja oppimiskokemusta.

Erityisryhmien huomioiminen

Tiedottamisen ja markkinoinnin suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan saavutettavuus, esimerkiksi kohderyhmien verkostoyhteistyönä. Kurssisuunnittelussa huomioidaan opettajan taidot ja osaaminen erityisryhmien opetuksessa. Tilojen sopivuus, esteettömyys ja asioinnin räätälöinti ovat tärkeitä tekijöitä. Joitakin kursseja tarjotaan hinnaltaan edullisemmin tai maksutta esim. opintoseteliavustuksella. Kurssien opiskelijamäärä suunnitellaan pienemmäksi tai suunnataan tietyille erityisryhmille.

Eri sukupuolille suunnatut ryhmät

Revontuli-Opiston voidaan toteuttaa eri sukupuolille rajattuja kurssitarjontaa esim. äijäjooga tai naisten puutyö. Sukupuolijaottelu voi olla tärkeää tai merkityksellistä esimerkiksi liikuntaryhmissä tai kursseilla, joissa tietty sukupuoli on aliedustettuna.

Ryhmät, jotka on suunnattu eri sukupuolille, voivat tarjota tärkeän mahdollisuuden osallistua. Esimerkiksi naisille, miehille tai muunsukupuolisille suunnatut ryhmät voivat käsitellä heille tärkeitä aiheita ja tarjota turvallisen tilan oppia toisiltaan.

Tärkeintä on luoda ympäristö, jossa kaikki opiskelijat tuntevat olevansa tervetulleita ja arvostettuja sukupuolesta riippumatta.

Opettajien koulutus: Koulutetaan ryhmien opettajia ymmärtämään ja tukemaan sukupuolten moninaisuutta ja erityistarpeita.

Yhteistyö: Tehdään yhteistyötä eri sukupuolia edustavien tahojen ja asiantuntijoiden kanssa ryhmien suunnittelussa ja toteutuksessa.

Seuranta ja palaute: Seurataan ryhmien toimintaa ja kerätään palautetta osallistujilta jatkuvan parantamisen varmistamiseksi.

3.4 Moninaisuus voimavarana

Opiston moninaisuus viittaa opiston tarjoamaan koulutukseen, opiskelijakuntaan, henkilöstöön ja oppimisympäristöön liittyvään monimuotoisuuteen. Suurin osa opetustarjonnasta on kaikille avoimia kursseja ja kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua ryhmiin, jotka he kokevat hyödyllisiksi. Tämän saavuttamiseksi voidaan ottaa huomioon seuraavat näkökulmat:

Esteettömyys ja saavutettavuus: Opiston moninaisuus liittyy myös siihen, kuinka hyvin se pystyy tarjoamaan koulutusta erityistarpeita omaaville opiskelijoille. Esteettömät tilat ja monipuolisemmat opetusmenetelmät lisäävät osallistumisen ja oppimisen mahdollisuuksia.

Henkilöstö: Opiston henkilökunnan moninaisuus (diversiteetti) ja eri alojen asiantuntijuus tuo mukanaan osaamista ja kokemuksen tuomia näkökulmia. Tällöin henkilökunta voi paremmin tukea opiskelijoiden erilaisia tarpeita.

Opetusmenetelmät: Erilaiset opetusmenetelmät mahdollistavat opintojen suorittamisen erilaisista lähtökohdista tuleville opiskelijoille ja tukevat erilaisten oppijoiden tarpeita.

Opiskelijat: Opiston opiskelijat tulevat eri kulttuuritaustoista, etnisistä ryhmistä, ikäryhmistä ja sosioekonomisista taustoista. Tämä moninaisuus rikastuttaa oppimisympäristöä ja edistää kulttuurista joustavuutta ja vuoropuhelua.

Oppiaineet: Opisto tarjoaa laajan valikoiman kursseja eri aloilta kuten kielissä, musiikissa, esittävässä taiteissa (tanssi, teatteri, sirkus), liikunnassa, kädentaidoissa, digitaidoissa ja muissa oppiaineissa. Tämä tuo yhteen erilaisten kiinnostusten ja taitojen omaavia opiskelijoita.

Yhteisöllisyys: Opiston moninaisuus edistää yhteisöllisyyttä ja vertaisoppimista. Eri taustoista tulevien opiskelijoiden välinen vuorovaikutus ja yhteistyö rikastuttavat oppimiskokemusta ja paikkakuntien yhteisöllisyyttä.

Yhteenvetona opiston moninaisuus tarkoittaa sen kykyä palvella laajaa ja monipuolista opiskelijakuntaa sekä tarjota oppimisympäristö, joka tukee erilaisia tarpeita, kykyjä ja kulttuurista ymmärrystä. Moninaisuuden arvostaminen ja hyödyntäminen mahdollistaa dynaamisen ja innostavan oppimisympäristön, jossa kaikki opiskelijat voivat menestyä.

3.5 Miten moninaisuutta edistetään?

Moninaisuuden edistäminen opistossa on tärkeää, jotta kaikki opiskelijat voivat tuntea itsensä arvostetuiksi ja saada parhaan mahdollisen oppimiskokemuksen. Toimenpiteitä, joilla moninaisuutta voidaan edistää:

Monimuotoisen opiskelija-aineksen tukeminen: Opistossa luodaan opettajien ja muun henkilökunnan esimerkin avulla hyväksyvä, lämmin ja avoin ilmapiiri opiskelijan iästä, identiteetistä, kielestä, uskonnosta, kulttuuritaustasta, erityistarpeista jne. riippumatta.

Opetussuunnitelman monipuolistaminen: Opetussuunnitelmaan sisällytetään kursseja, jotka edustavat erilaisia kulttuureita, näkökulmia, asiantuntemuksia sekä moninaisuuden ja tasa-arvon teemoja. Opistossa järjestetään kursseja myös erityisryhmille.

Opetustavat ja -menetelmät: Opistossa hyödynnetään erilaisia oppimisympäristöjä ja -menetelmiä, jolloin kaikki opiskelijat voivat osallistua oppimiseen omalla tavallaan. Jotta opettajilla olisi valmiudet erityisryhmien opettamiseen, tarvitaan koulutusta ja resursseja sekä yhteistyötä ja suunnittelua muiden toimijoiden kanssa.

Koulutus ja tietoisuuden lisääminen: Koulutuksia järjestetään henkilöstölle ja opiskelijoille moninaisuuden merkityksestä ja sen edistämisestä. Myös keskustelua moninaisuudesta ja siihen liittyvistä haasteista oppilaitoksessa rohkaistaan.

Yhteisö- ja verkostoitumismahdollisuudet: Opistossa luodaan tilaisuuksia, joissa opiskelijat voivat jakaa kokemuksiaan, oppia toisiltaan ja luoda suhteita eri taustoista tulevien kanssa.

Palaute ja arviointi: Opiskelijoilta kerätään palautetta esteettömyyden ja saavutettavuuden toteutumisesta. Opistossa arvioidaan palautteiden pohjalta, miten moninaisuuden edistämisessä on onnistuttu ja mitä muutoksia on tarpeen ja mahdollista tehdä.

Viestintä: Opistossa kiinnitetään huomiota kunnioittavaan ja hyvän tavan mukaiseen viestintään, markkinointiin, kuvien käyttöön, oppimateriaalien valintaan jne.

Moninaisuuden edistäminen vaatii johdonmukaista ja pitkäjänteistä työtä, mutta se rikastuttaa oppimisympäristöjä ja vaikuttaa myönteisesti opiskelijoiden hyvinvointiin ja oppimiseen.

3.6 Esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen

Esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen oppilaitoksissa on tärkeä osa koulutuksen tasa-arvoisuutta ja yhdenvertaisuutta. Esteettömyyden käsitettä käytetään yleensä rakennetusta ympäristöstä puhuttaessa ja käsitettä saavutettavuus viestinnän ja palvelujen yhteydessä.

Aina, kun se on mahdollista, opisto pyrkii vaikuttamaan ympäristön suunnitteluun/käyttöön, jotta voidaan edistää kaikkien yhdenvertaisia mahdollisuuksia oppia, työskennellä ja osallistua. Opiston käyttämiä tiloja, toimintatapoja ja palveluita kehitetään esteettömimmiksi ja saavutettavammiksi. Esteettömyysratkaisujen toimivuutta seurataan ja arvioidaan jatkuvasti osana opiston perustoimintaa.

Esteettömyys ja saavutettavuus: Kaikki opiskelijat voivat osallistua opetukseen ja koulutukseen. Oman avustajan käyttö on sallittua ja kurssimaksut eivät koske avustajaa. Opistossa kehitetään esteettömiä tiloja ja hankitaan oppimisympäristöä, jotka tukevat erilaisten opiskelijoiden tarpeita.

Fyysinen ja psyykinen esteettömyys: Aina, kun se on mahdollista, opisto pyrkii vaikuttamaan ympäristön suunnitteluun/käyttöön, jotta voidaan edistää kaikkien yhdenvertaisia mahdollisuuksia oppia, työskennellä ja osallistua. Opiston käyttämiä tiloja, toimintatapoja ja palveluita kehitetään esteettömämmiksi ja saavutettavammiksi (esim. ramppien lisääminen, hissit, leveät ovet, invawc:t, pukeutumistilat, reittien merkit ja opasteet, tuoksuttomuus, luokat, varasto- ja säilytystilat, paikoitusalueet).

Opistossa tunnustetaan, että fyysinen tai psyykinen haaste ei näy aina ulospäin (esim. sisäelinsairaudet, neuropsykiatriset haasteet, kehitysvammat), vaikka ne voivat estää opiskelijan osallistumisen opiston toimintaan. Opiskelijan pyynnöstä ulospäin näkymättömät rajoitteet pyritään huomioimaan ja purkamaan niitä, jotta osallistumisen kynnyksen madaltuu.

Viestinnän ja palveluiden saavutettavuus: Saavutettavuus viestinnässä, tiedonsaannissa ja palveluissa varmistaa sen, että käyttäjä voi valita eri tapoja kommunikoida sekä saada tietoa ja palveluja. Tietoa on saatavilla eri kanavien kautta sekä sähköisessä että painetussa muodossa. Opinto-ohjelma julkaistaan painetussa ja sähköisessä muodossa. Tiedottaminen tapahtuu monikanavaisesti lehti-ilmoitusten ja some-markkinoinnin kautta. Kaikessa viestinnässä pyritään selkeään ja ymmärrettävään kieleen.

Digitalisaatio ja teknologia: Oppimisympäristön digitalisoituminen ja teknologian käyttö opetuksessa ovat osa nykyaikaista oppimista. Opetuksessa käytetään edullisia tai maksuttomia ohjelmia. Mahdollisuuksien mukaan käytetään myös erilaisia apuvälineitä ja ohjelmistoja (tekstinlukuohjelmat, puheentunnistus jne.),

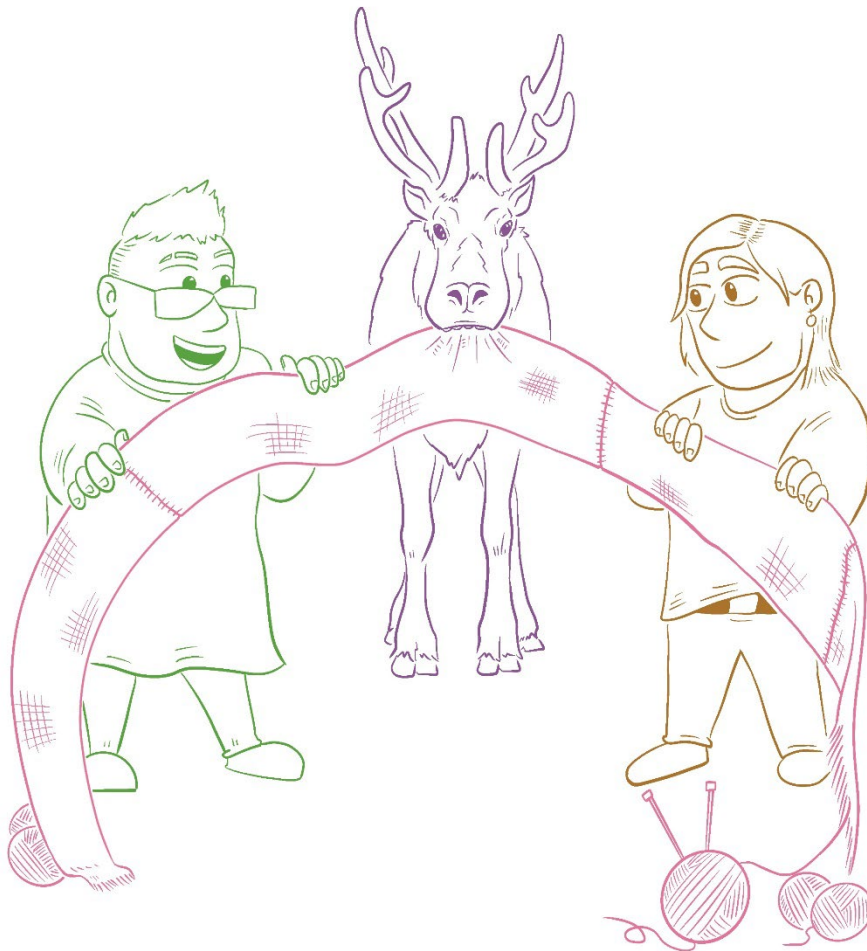
jotka tukevat opiskelijoita heidän opinnoissaan. Jotta kaikki opiskelijat voivat hyödyntää oppimateriaaleja tehokkaasti, käytetään saavutettavia tiedostomuotoja (esim. pdf).

Ilmoittautuminen kursseille onnistuu verkossa, puhelimitse tai henkilökohtaisella käynnillä opiston toimistossa. Lisäksi opiston tai sen ylläpitäjän verkkosivuilla on nähtävillä saavutettavuusseloste. Palautekanava tarjoaa mahdollisuuden antaa palautetta ja kehitysehdotuksia.

Opiskelijapalvelut ja tuki: Ryhmätoiminnassa pyritään tarjoamaan yksilöllistä tukea opiskelijoille, joilla on erityistarpeita. Tämä voi sisältää esimerkiksi ohjausta ja neuvontaa ja avustajayhteistyötä.

Koulutus ja tietoisuuden lisääminen: Henkilökuntaa ja opiskelijoita koulutetaan esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyvissä asioissa.

Osallistuminen, yhteistyö ja yhteisöllisyys: Opiskelijat otetaan mukaan suunnitteluprosesseihin. Yhteistyö paikallisten järjestöjen ja asiantuntijoiden kanssa, jotka voivat auttaa esteettömyyteen liittyvissä kysymyksissä, on tärkeää. Opiston palveluista tiedotetaan ja niitä kehitetään yhteistyöverkostoissa sekä kunnan muiden toimijoiden ja järjestöjen kanssa. Kaikille avoimet tapahtumat ja tilaisuudet pyritään järjestämään niin, että ne edistävät kulttuurillisesti ja sosiaalisesti yhteisöllistä ilmapiiriä.

4. TOIMINTAMALLI KOHDATTAESSA SYRJINTÄÄ TAI EPÄASIAALLISTA KOHTELUA

4.1 Ristiriitatilanteiden kohtaaminen opistoissa

Ristiriitatilanteiden tunnistaminen on tärkeää, jotta niitä voidaan ennaltaehkäistä ja niiltä voidaan jopa välttyä. Merkit kiusaamisesta tai ryhmän epätasapainosta tulisi **tunnistaa ajoissa**, jotta tilanne ei pääse edes alkamaan. Opiston olisikin tärkeää tarjota koulutusta, jotta jokaisella opettajalla ja henkilökunnan jäsenellä olisi tiedossa toimintatavat ristiriitatilanteissa.

Eryistä huomiota tulee kiinnittää alaikäisten opiskelijoiden välisiin ristiriitatilanteisiin ja jopa mahdolliseen kiusaamiseen. Tätä varten opistossa on toimintamalli, jolla vahvistetaan ryhmän yhteistyötaitoja ja jonka avulla puututaan tilanteisiin viipymättä sekä tehdään yhteistyötä opiskelijoiden huoltajien kanssa.

Avoimuus, neuvottelu ja sovittelu: Aktiivinen viestintä on avainasemassa ristiriitatilanteissa ja niiden ehkäisemisessä. Kunnioittavan ja tasa-arvoisen ilmapiirin ylläpitäminen on tärkeää kaikissa riitatilanteissa.

Kaikkien osapuolien kuulemisen tulee toteutua yhdenvertaisesti turvallisemman tilan periaatteita noudattaen.

Opettajilla ja rehtorilla on velvollisuus toimia viipymättä havaitun riitatilanteen ratkaisemiseksi. Opistolla tulisi olla mahdollisuus käyttää ulkopuolista puolueetonta sovittelijaa tarvittaessa. Opiston sisäiset säännöt ja käytännöt ristiriitatilanteiden käsittelyssä tulisi tehdä läpinäkyviksi ja yhtenäisiksi.

Opiskelijoiden vastuuttaminen ja itseohjautuvuus Opiskelijoiden tulee toimia vastuullisesti ottaen huomioon tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteet. Opiskelijoita ohjeistetaan ottamaan vastuu omasta toiminnastaan mm. turvallisemman tilan periaatteiden avulla.

4.2 Revontuli-Opiston toimintamalli ristiriitatilanteiden selvittämiseen

Revontuli-Opistolla on käytössä oppilaitoskohtainen malli, joka pohjautuu opiston isäntäkunnan Kittilän toimintamalleihin (Kittilän kunnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, turvallisen tilan periaatteet).

Opistossa tapahtuvien ristiriitojen ehkäisy ja selvittämisen toimintamalli

1. Ennaltaehkäisy

- Opettaja ja opiskelija ovat tutustuneet Turvallisemman tilan periaatteisiin ja Revontuli-Opiston järjestyssääntöihin sekä sitoutuneet niiden mukaiseen toimintaan.
- Ristiriitatilanteisiin puututaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.
- Opettaja ja oppilaat voivat lisäksi myös luoda omia yhteisiä toimintatapoja, jotka tukevat opistossa laadittuja ohjeistuksia.
- Tavoitteena on luoda avoin ja kunnioittava ilmapiiri, jossa ristiriidat voidaan välttää.

2. Selvitysprosessi

- **Ristiriitatilanteesta ilmoittaminen:** Opettaja ja/tai opiskelija ilmoittavat ristiriitatilanteesta opettajan ainealueen vastuuhenkilölle, rehtorille tai rehtorin poissa ollessa apulaisrehtorille puuttumista, seurantaa ja muita mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten. Opiston johto pidetään ajan tasalla tilanteesta.

- **Avoin keskustelu:** Osapuolet käyvät rakentavan keskustelun, jossa molemmat osapuolet voivat ilmaista näkemyksensä. Tavoitteena on löytää yhteinen ratkaisu.
- **Selvitys:** Mikäli ristiriitatilanne ei ratkea osapuolten välisten keskustelujen avulla, tilanteen ratkaisemiseen kutsutaan rehtori tai rehtorin poissa ollessa apulaisrehtori. Selvitys sisältää keskustelut osapuolten kesken ja tarvittaessa virallisen selvityksen tilanteesta. Virallisessa selvityksessä kirjataan tarkasti ylös kaikki ristiriitatilanteet, niiden sisällöt, tilanteet ja ajankohdat. Tarvittaessa selvittelyyn voidaan kutsua ulkopuolinen sovittelija.
- **Seuranta ja arviointi:** Selvityksessä mukana ollut esihenkilö tai ulkopuolinen sovittelija sopii osapuolten kanssa vähintään yhden jatkokeskustelun sopivaksi katsottavaan ajankohtaan. Tämä auttaa varmistamaan, että ratkaisu on vaikuttanut positiivisesti.
- **Kurinpidoilliset toimenpiteet:** Mikäli opiskelija käyttäytyy oppitunnilla häiritsevästi tai muulla tavoin rikkoo annettuja ohjeita ja sääntöjä, opettaja voi poistaa tällaisen opiskelijan oppitunnilta tai oppilaitoksen tiloista. Ratkaisemattomissa tapauksissa Revontuli-Opiston jaosto voi perua opiskelijan opinto-oikeuden.
Mikäli opettaja käyttäytyy epäasiallisesti eikä tilanne korjaudu yhteisissä keskusteluissa ja selvityksissä, asia ratkaistaan opiston isäntäkunnan Kittilän ohjeistuksen mukaisesti.

3. *Palvelulupaus*

- Yhteydenottoon vastataan välittömästi, viimeistään kahden työpäivän kuluessa.

5. TASA-ARVOINEN JA YHDENVERTAINEN REVONTULI-OPISTO

5.1 Lapin kansalaisopistojen yhteiset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tavoitteet 2026–2027

Kaikkien opistojen yhteiset tavoitteet, joita mietitään vuosittain Lapin opistopiirin vetämänä.

- **TAVOITE 1: Turvallisemman tilan periaatteet**

+ *Toimenpide:* Otetaan seuraavat **Kittilän kunnan Turvallisemman tilan periaatteet** käyttöön

o **Luottamuksellisuus ja vastuu**

Jokainen kantaa vastuun omista sanomisistaan ja toiminnastaan. Älä tee oletuksia muista. Pyri tunnistamaan oma valta-asemasi suhteessa muihin ja toimimaan sen mukaan.

o **Kuuntele ja opi**

Erehtyminen ja kysyminen ovat osa oppimista ja kasvua. Kysy rohkeasti ja anna tilaa myös muiden kasvuille ja oppimiselle. Anna palautetta rakentavasti. Ota palaute vastaan ja muuta tarvittaessa toimintaasi.

o **Kunnioita ja anna tilaa**

Anna jokaiselle mahdollisuus osallistua ja tuoda esiin omia näkökulmiaan. Ketään ei saa kuitenkaan tarkoituksella loukata. Kunnioita jokaisen itsemääräämisoikeutta ja käsittele asioita sensitiivisesti ja kunnioittavasti.

o **Puutu**

Mikäli mahdollista, puutu tilanteeseen, jossa rikotaan turvallisemman tilan periaatteita. Turvallisimmissa tiloissa on myös nimetty henkilö, jolle tilanteesta voi myös kertoa.

+ Seuranta: vuosittain kauden alussa Lapin opistopiirin opistotreffiin yhteydessä.

5.2 Revontuli-opiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tavoitteet kaudelle 2025–2027

- **Tavoite 1: Toimintamalli ristiriitatilanteiden selvittämiseen**

+ *Toimenpide 1:* Otetaan käyttöön Revontuli-Opiston toimintamalli ristiriitatilanteiden selvittämiseen.

+ Seuranta: Käydään läpi opistossa kohdatut ristiriitatilanteet, niiden seuranta ja arviointi. Vastuhenkilö opiston rehtori.

+ *Toimenpide 2:* Tiedotetaan toimintamallista mm. opiston www-sivuilla, opinto-oppaassa, tuntiopettajan oppaassa ja opettajainkokouksissa.

+ Seuranta: Arvioidaan tiedotuksen toteutumista säännöllisesti mm. opiston henkilöstöpalavereissa ja opettajainkokouksissa. Vastuhenkilöt rehtori ja apulaisrehtori.

- **Tavoite 2: Esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen**

+ *Toimenpide 1:* Kartoitetaan opiston esteettömät opetustilat ja merkitään ne kurssijärjestelmä Hellewiin

+ Seuranta: Esteettömiksi merkittyjen tilojen lukumäärä. Vastuhenkilö rehtori ja opettajat.

+ *Toimenpide 2:* Käydään läpi opetustilat ja arvioidaan, miten niitä voisi mukauttamalla saada esteettömimmiksi (mm. kulkureitit, opasteet, tilojen selkeys, tuoksuttomuus, rampit, apuvälineiden käyttäjien huomioiminen).

+ Seuranta: Läpikäytyjen tilojen määrä ja tehdyt toimenpiteet. Tilat käydään läpi osana syyskauden tilaturvallisuus selvitystä. Vastuhenkilö rehtori ja opettajat.

+ *Toimenpide 3:* Esteettömyydestä ja saavutettavuudesta tiedottaminen

+ Seuranta: Tietoa esteettömyydestä opiston www-sivuilla, verkkokaupassa ja opinto-oppaassa.

Tavoite 3: Moninaisuuden edistäminen

+ *Toimenpide 1:* Kehitetään tiedotusta muilla kuin suomen kielellä

+ Seuranta: Muun kuin suomenkielisen tiedotuksen määrän kehittyminen (esim. opiston www-sivut, opiston verkkokauppa ja muu tiedotus). Vastuhenkilö rehtori/apulaisrehtori, opistosihteerit.

+ *Toimenpide 2:* Järjestetään koulutusta erityisryhmien kohtaamiseen henkilökunnalle

+ Seuranta: Järjestetyn koulutuksen määrä ja osallistujat. Vastuhenkilöt rehtori/apulaisrehtori.

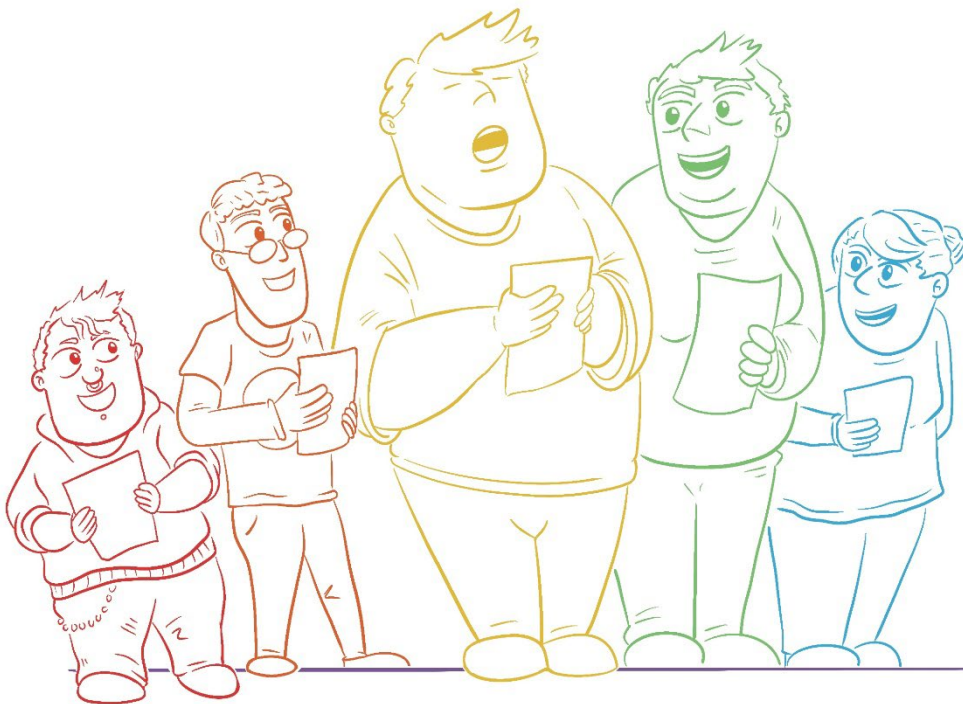
+ *Toimenpide 3:* *Kulttuurisesta moninaisuudesta kertovan opetustarjonnan lisääminen*

6. TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSTYÖN JATKUVUUS

Tämä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa on päivitettävä vuosittain tai vähintään kolmen vuoden välein.

Opiston rehtori kutsuu määräajoin koolle ryhmän, joka käy läpi toimenpiteiden toteutumista ja asettaa tulevan suunnitelmakauden tavoitteet ja toimenpiteet.

Henkilökunnan ja opiskelijoiden osallistetaan toimintaan mm. opettajankokouksissa ja järjestämällä kyselyitä. Lisäksi tehdään yhteistyötä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parissa toimivien tahojen mm. eri yhdistysten kanssa.

7. REVONTULI-OPISTON OHJEISTUKSET

Revontuli-opiston ohjeistukset löytyvät opiston www-sivuilta

- Turvallisemman tilan periaatteet
- Revontuli-Opiston järjestyssäännöt
- Tuntiopettajan opas
- Toimintamalli ristiriitatilanteiden selvittämiseen

Yleiset julkiset lähteet

Mikkola A. 2023. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu vapaan sivistystyön oppilaitoksissa. Raportit ja selvitykset 2+023:7a, Opetushallitus. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Tasa-arvo_ja_yhdenvertaisuussuunnittelu_vapaan_sivistystyon_oppilaitoksissa.pdf

Piirainen H. ja Wiirilinna V. 2024. Johdanto-osio tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmatyölle kansalaisopistoissa. Kansalaisopistojen liitto Kol ry. <https://peda.net/kol/foorumi/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus>

Puranen T. (toim.). 2023. Kohti kaikkien kansalaisopistoa. Kansalaisopistojen saavutettavuusopas. Kansalaisopistojen liitto Kol ry. <https://kansalaisopistojenliitto.fi/wp-content/uploads/2023/11/Kansalaisopistojen-saavutettavuusopas-2023.pdf>